

Lausunto

26.03.2025

Asia: VN/8915/2024

Työ- ja elinkeinoministeriön lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle työnhakijan palveluprosessin ja työnvälityspalveluiden kehittämistä koskevaksi lainsäädännöksi

Lausunnonantajan lausunto

Onko teillä yleistä lausuttavaa esityskokonaisuudesta?

Espoon kaupunki toimii vastuukuntana Espoon ja Kauniaisten työllisyysalueella ja antaa lausuntoaan seuraavaa.

Norminpurkua ja työvoimaviranomaisen harkintavallan lisääminen työnhakijan palvelu-prosessin järjestämisessä on Espoon kaupungin mielestä kannatettavaa. Kuitenkin työvoimaviranomaisen harkintavaltaa tulisi laajentaa esityksessä esitetyjä muutoksia enemmän ja vähentää keskustasoista ohjausta palveluprosessissa. Kokemuksen perusteella kaikki asiakkaat eivät hyödy samanlaisesta palvelusta. Käsillä oleva esitys jopa lisäisi toteutuessaan tiettyjen prosessien kaavamaisuutta, vähentäisi työvoimaviranomaisen harkintavaltaa ja lisäisi sen tehtäviä. Toisekseen Espoon kaupungin mukaan esitysluonnokseen sisältyvät lakiehdotukset eivät muodosta perustetta alentaa kuntien peruspalveluiden valtionosuutta. Jo aikaisemmin huomattiin, että niin kuntakokeilut kuin TE-uudistuskin on aliresursoitu valtion toimesta. Riittämättömään resurs-siin pohjoismaisen työvoimapalvelumallin osalta ovat aiemmin kiinnittäneet huomiota mm. Valtiontalouden tarkastusvirasto (Tarkastuskertomus 16/2023) ja eduskunnan tar-kastusvaliokunta (TrVM 1/2025).

1. Onko teillä yleistä lausuttavaa palveluprosessista?

Esityksen tarkoitus on oikeasuuntainen, mutta muutokset eivät kuitenkaan ole riittäviä. Ehdotus ei poista kaavamaista palveluprosessia, vaan työnhakijoita palveleaan edelleen samanlaisen prosessin kautta todellisesta palvelutarpeesta huolimatta. Lainsäädäntöesitys keskittyy edelleen liikaa tapaamismäärien ja tapaamisten sisältöjen yksityiskohtaiseen sääntelyyn, eikä esitys tuo riittävää muutosta nykytilaan. Järjestämislain (380/2023) sääntelytavan tulisi perustua yleisemmille periaatteille ja työvoimaviran-omaisen harkintavallalle.

2. Koetteko alkuhaastattelun järjestämisen määräajan pidentämisen viidestä arkipäivästä kymmeneen arkipäivään kannatettavana?

Nykytilanteessa on ollut osittain haastavaa saada järjestettyä alkuhaastattelu viiden arkipäivän määräajassa, joten määräajan pidentäminen on perusteltua. Toisaalta nyky-laissa määräaika on ollut siten tavoitteellinen, että se mahdollistaa toiminnan joustavan järjestämisen (HE 167/2021 vp, s. 65). Ehdotuksen mukaisesti kymmenen arkipäivän määräaika olisi sitova takaraja alkuhaastattelun järjestämiselle. Näin ollen muutos olisi tosiasiallisesti työvoimaviranomaisen harkintavaltaa kaventava. Espoon kaupunki ei kannata sääntelytekniikkaa, jossa työvoimaviranomaiselle asetetaan sen harkintavaltaa kaventava absoluuttinen takaraja järjestää alkuhaastattelu. Mikäli määräajasta ei luovuta, sen tulee olla tavoitteellinen.

Toisaalta määräajan pidentäminen ei saa kuitenkaan viivästyttää työnhakijan asiakkuusprosessin alkamista kohtuuttomasti. Työttömille on tärkeää saada työttömyysturva-asiansa ripeästi eteenpäin. Lisäksi työvoimaviranomaisen uusi rahoitusmalli ohjaa mahdollisimman nopeaan työnhakijan palveluprosessiin ja alkuhaastattelut olisi edelleen syytä toteuttaa mahdollisimman nopeasti työnhakijaksi ilmoittautumisesta. Sääntelytavan tulisikin rakentua pikemminkin vahvan alun periaatteelle ilman erityisiä aika-määreitä. On kuitenkin parempi, että huolellinen alkuhaastattelu järjestetään hieman myöhemmin kuin se, että alkuhaastattelu tehtäisiin kiireessä ja huolimattomasti. Lisäksi kotoutuja-asiakkaat tarvitsevat usein tulkin, jonka varaaminen muutamassa päivässä voi olla haastavaa.

3. Onko täydentävien työnhakukeskustelujen perustuminen asiakkaiden palvelutarpeeseen mielestänne tarkoituksenmukaista?

On tarkoituksenmukaista, että asiakkaiden palvelutarve ohjaa täydentävien työnhakukeskustelujen määrän tarvetta. Kaikki asiakkaat eivät hyödy tiiviisti toteutetuista täydentävistä työnhakukeskusteluista. Näissä tilanteissa on järkevää, että työvoimaviran-omaisella tulee olla harkintavaltaa täydentävien työnhakukeskustelujen järjestämisessä. Näin työvoimaviranomainen voi kohdentaa resursseja niihin työnhakija-asiakkaisiin, joiden työllistymistä hyödyntää tiiviimmin järjestetyt täydentävät työnhakukeskustelut. Tapaamisten sisällön tarkemmasta säätelystä tulee luopua, jotta asiakkaille voidaan järjestää näiden palvelutarvetta vastaavaa, työllistymistä parhaiten edistävää palvelua, tarvittaessa ulkoisten palveluntarjoajien osaamista hyödyntäen.

Lisäksi olisi aiheellista arvioida palvelutarpeen huomioimista täydentävien työnhaku-keskustelujen kohdalla, jolloin työnhakukeskustelutkin voitaisiin järjestää työnhakijan palvelutarve huomioiden.

Pohjoismaista työvoimapalvelumallia koskevassa Valtiontalouden tarkastusviraston tarkastuskertomuksessa (16/2023, s. 15) todetaan seurantatietojen osoittavan, että täydentäviä työnhakukeskusteluja ei ole valtakunnallisesti pystytty toteuttamaan laissa edellytetyllä tavalla henkilöstöresurssisyistä. Tämä tosiasia tulisi tunnustaa lainsäädännössä ja poistaa maininta viidestä täydentävästä työnhakukeskustelusta.

4. Näettekö nykyisestä muistutuskäytännöstä luopumisen ja työnhaun voimassaolon päättyminen ensimmäisestä asioinnin laiminlyönnistä kannatettavana?

Espoon kaupunki kannattaa muistutuskäytännöstä luopumista. Muistutuskäytäntö vaatii työvoimaviranomaiselta manuaalista työtä lisäten hallinnollisen työn taakkaa. Kuten esityksessään mainitaan, asiakkaat kokevat muistutuksen vaikeaselkoiseksi, mikä asiakkaiden yhteydenottojen myötä edelleen lisää työvoimaviranomaisen hallinnollista työtä. Muistutuskäytännöstä luopumisella

säästetään työvoimaviranomaisen resursseja, jolloin niitä voidaan kohdentaa vaikuttaviin, työllistymistä edistäviin toimiin. Esityksen mukaisesti asiakkaiden tietoisuutta velvollisuuksistaan voitaisiin edistää muistutuskäytännön sijaan tehokkaammalla ennakollisella ohjauksella, mikä perustuisi muun muassa työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 30 §:ään.

5. Koetteko työllistymissuunnitelmien sisältöjen määrittelyn olevan palveluprosessin toimivuuden kannalta oleellisia?

Espoon kaupungin näkemyksen mukaan ehdotus, jonka mukaan työllistymissuunnitelmaan tulisi jatkossa kirjata ennakolta täydentävien työnhakukeskustelujen tarkat ajankohdat ei ole kannatettava, koska se lisäisi entisestään palveluprosessin kaava-maisuutta ja johtaisi todennäköisesti tilanteeseen, jossa työllistymissuunnitelma jouduttaisiin päivittämään aina tilanteissa, joissa täydentävä työnhakukeskustelu on jouduttu siirtämään perustellun syyn vuoksi toiseen ajankohtaan. Näin ollen tarkkojen ajankohtien sisällyttäminen työllistymissuunnitelmaan lisäisi myös työvoimaviranomaisen hallinnollista työtaakkaa. Ehdotus on ristiriidassa hallituksen tavoitteen keventää työvoimapalveluiden palveluprosessia kanssa.

6. Koetteko asiakkaiden palveluprosessiin sisältyvien asiakastapaamisten sisältöjen määrittelyn olevan palveluprosessin toimivuuden kannalta oleellisia?

Espoon kaupungin mukaan työvoimaviranomaisen tulisi voida määrittellä asiakkaan palvelutarpeen perusteella asiakastapaamisten määrät ja niiden sisällöt. Tarkoituksenmukaista ei ole se, että lainsäädännössä säädettäisiin yksityiskohtaisesti asiakas-tapaamisten sisällöstä, vaan sisältö tulisi määrittyä työvoimaviranomaisen harkitseman työnhakijan palvelutarpeen mukaisesti. Sääntelyssä tulisi hallitusohjelman mukaisesti lisätä virkailijan harkintavaltaa, jolloin keskustelun sisältöä voitaisiin muokata työnhakijan palvelutarpeen mukaan. Lainsäädännön tulisi mahdollistaa työvoimaviranomaiselle mahdollisimman suuri liikkumavara järjestää täydentävän työnhakukeskustelun asemasta asiakkaalle tämän tilanteeseen parhaiten sopivaa palvelua.

1. Onko teillä yleistä lausuttavaa työnhakuvelvollisuutta koskevista muutoksista?

Työnhakuvelvollisuutta koskeva sääntely sisältää monimutkaisia poikkeussääntöjä, joiden soveltaminen käytännön työssä on osoittautunut haastavaksi. Sääntelyn yksin-kertaistaminen luopumalla osasta erillisistä poikkeussäännöksistä tukisi työnhakuvelvollisuuden tarkoituksenmukaisempaa asettamista.

Esityksen mukaan työnhakuvelvollisuus poistettaisiin niiltä työnhakijoilta, jotka ovat aloittamassa työn kuukauden kuluessa. Kyseinen aikaraja on varsin lyhyt, ja tätä tulee pidentää.

Esitys ei poista sitäkään tunnettua ongelmaa, jossa työnhakijat hakevat epätarkoituksenmukaisiin työpaikkoihin vain työnhakuvelvollisuuden täyttääkseen, mikä aiheuttaa ylimääräistä työtä työnantajille.

2. Näettekö, että alennetun työnhakuvelvollisuuden asettamisen yhteydessä arvioitavissa seikoissa on huomioitu oleelliset tekijät?

Kyllä.

3. Tukeeko työnhakuvelvollisuutta koskevan sääntelyn yksinkertaistaminen ja tietyistä poikkeuksista luopuminen työnhakuvelvollisuuden tarkoituksenmukaista asettamista?

Yksinkertaistettu sääntely helpottaa työvoimaviranomaisen työtä, mikä vähentää hallinnollisen työn määrää. Esiitetty muutos olisi selkeä, koska yhdessä pykälässä säädettäisiin työnhakuvelvollisuuden alentamisesta ja toisessa asettamatta jättämisestä.

4. Työnhakuvelvollisuuteen ehdotettavat muutokset tuovat tietyt asiakasryhmät (esim. osa-aikatyössä olevat sekä henkilöt, joilla on tiedossa myönteinen muutos työnhaun tilanteeseen) yleisen työnhakuvelvollisuuden alentamisen kriteerien piiriin. Näettekö tämän kannatettavana?

Vaikka poikkeuksista luopuminen on lähtökohtaisesti kannatettavaa, tulee huomioida, että työnhakijoiden tilanteissa on merkittäviä eroja. Ei olisi tarkoituksenmukaista vaatia työnhakuvelvollisuutta esimerkiksi peruskoulun opettajalta, joka olisi työllistymässä parin kuukauden sisällä. Aiemman kohdan mukaisesti toimiva keino olisi pidentää työnhakuvelvollisuuden asettamatta jättämisen aikarajaa kuukautta pidemmäksi.

Osa-aikatyön osalta ehdotettu muutos on kaksijakoinen. Toisaalta kannatettavana voidaan pitää sitä, että osa-aikatyössä olevia kannustetaan hakemaan kokoaikatyötä. Toisaalta osa-aikatyötä tekevä saattaa työskennellä alalla, jossa kokoaikatyötä on hyvin heikosti saatavilla. Espoon kaupunki katsoo, että työnhakuvelvoitteen asettaminen myös osa-aikatyötä tekeville lisäisi työvoimaviranomaisen hallinnollista työtä ja kustannuksia ilman todellisia työllisyysvaikutuksia.

Espoon kaupunki kannattaa yleistä pyrkimystä yksinkertaistaa sääntelyä ja lisätä työvoimaviranomaisen harkintavaltaa.

1. Onko teillä yleistä lausuttavaa työtärjouksiin tehtävistä muutoksista?

Esiityksen mukainen ehdotus, jossa työnhakijan velvollisuudesta hakea työvoimaviranomaisen hänelle osoittamia työpaikkoja säädettäisiin työvoimapalveluiden järjestämisestä annetussa laissa ja velvollisuuden laiminlyönnin vaikutuksesta oikeuteen saada työttömyysetuutta työttömyysturvalaissa selkeyttää sääntelyä ja on näin ollen kannatettava.

2. Tukeeko työtärjouksiin heti työnhaun alusta alkaen ehdotettava velvoittavuus työllistymistä ja työtärjousmenettelyn tarkoituksenmukaista toimeenpanoa?

Espoon kaupungin mukaan velvoittavien työtärjousten aiempaa laajempi käyttömahdollisuus työvoimaviranomaisen toiminnassa on esityksenä kannatettava. Velvoittavuus olisi kuitenkin tarpeen muotoilla selkeämmin näkyviin järjestämislain 5 luvun 42 §:ssä.

Työvoimaviranomaisen ammattitaidolla tekemillä, hyvin kohdennetuilla työtärjouksilla voi olla työllistymistä edistäviä vaikutuksia. Tarkoituksenmukaista ei kuitenkaan ole se, että työtärjouksia tehtäisiin tarjousten lukumäärää painottaen, vaan niiden laatu edellä. Velvoittavien työtärjousten määrä tulee perustua työvoimaviranomaisen omaan harkintaan, eikä niiden määrää tule pyrkiä maksimoimaan työllisyysalueille asetetuilla ulko-puolisilla tavoitteilla ja seurannalla.

Velvoittavat työtärjoukset myös aktivoisivat asiakasta, mikä voisi johtaa työllistymiseen. Työtärjousten velvoittavuuden lisääminen keventäisi työvoimaviranomaisen hallinnollista työtä, sillä sen ei tarvitsisi seurata määräaikoja, milloin työtärjous olisi velvoittava. Työvoimaviranomaisen hallinnollista työtä kuitenkin lisäisi mahdollisten selvityspyyntöjen laatiminen, mikäli työnhakija laiminlöisi hakea tarjottua työtä. Muutos saattaisi myös vähentää työnantajien halukkuutta julkaista työpaikkailmoituksia julkisessa työnvälityksessä, mikäli työtärjouksia ei ole kohdennettu osuvasti.

3. Selkeyttääkö työtarjouksiin ehdotetut muutokset kokonaisuutena työtarjouksia koskevaa sääntelyä?

Kyllä.

1. Onko teillä lausuttavaa työnhakijalle tai työvoimaviranomaiselle ehdotetusta velvollisuudesta työnhakuprofiilin laatimiseen ja julkaisemiseen palvelualustalla?

Esityksessä ehdotetaan työnhakijaksi rekisteröityvälle henkilölle velvollisuutta laatia ja julkaista lähtökohtaisesti anonyymi työnhakuprofiili valtakunnallisella palvelualustalla. Tämän lisäksi työvoimaviranomaiselle ehdotetaan uutta lakisääteistä tehtävää laatia ja julkaista työnhakuprofiili työnhakijasta, joka ei itse sitä tekisi määräajassa. Työnhakijan kohdalla velvollisuus olisi kuitenkin osittain informatiivinen siten, ettei sen vastaisesta menettelystä aiheutuisi työnhaun voimassaolon päättymisestä tai työttömyysturvaseuraamuksia. Sääntely ei tosiasiaassa välttämättä kannustaisi asiakasta laatimaan ja julkaisemaan työnhakuprofiilia itse, jos työvoimaviranomainen kuitenkin sen lopulta laatisi asiakkaan puolesta, eikä asiakkaalle aiheutuisi tästä työttömyysturvaseuraamuksia. Velvollisuus laatia ja julkaista profiili itse olisi säädettävissä aidoksi velvollisuudeksi siten, että sen rikkomisella olisi tosiasiallisia seuraamuksia työnhakijalle.

Espoon kaupungin mukaan työvoimaviranomaiselle esitetty velvollisuus laatia ja julkaista profiili työnhakijan puolesta tulee poistaa esityksestä. Ehdotettu työvoimaviranomaisen uusi lakisääteinen tehtävä lisäisi merkittävästi sen työtaakkaa, vaikka uudistuksen työllisyysvaikutukset ovat epävarmoja. Esityksessä on arvioitu, että automatiikka vähentäisi profiilien laatimiseen vaadittavaa työpanosta, mutta käytännön vaikutusta on kuitenkin vaikeaa arvioida.

Esityksessä on arvioitu, että työvoimaviranomaiselta kuluisi 10 minuuttia jokaista laadittua ja julkaistua työnhakuprofiilia kohden. Esitykseltä ei ilmene, mihin tämä arvio perustuu. Etenkin vieraskielisten asiakkaiden kohdalla profiilin laatiminen vaatisi paljon aikaa ja tukea kädestä pitäen, mahdollisesti tulkin kanssa. Profiilin laatimisessa olisi huomioitava erityisryhmät, kuten luku-, digi- ja kirjoitustaidottomat asiakkaat. Vahvaan tunnistautumiseen ei kaikilla asiakkailla ole verkkopankkitunnuksia. Osa työnhakijoista ei osaa suomen, ruotsin tai englannin kieltä. Myöskään se, että työvoimaviranomainen laatii puutteelliset työnhakutaidot omaavan työnhakijan puolesta työnhakuprofiiliin ei parantaisi tämän työnhakutaitoja eikä 10 minuutissa laadittu profiili todennäköisesti olisi kovinkaan laadukas ja näin työllistymiseen tehokkaasti johtava.

Olisi perusteltua jättää työvoimaviranomaiselle harkintavaltaa, milloin asiakkaan olisi ylipäänsä tarkoituksenmukaista julkaista työnhakuprofiili. Näin voitaisiin ehkäistä ns. näennäisiä työnhakuprofiileja, jotka eivät tosiasiallisesti edes tähtää työllistymiseen. Mikäli palvelualustalla on lukuisia työnhakuprofiileja, joilla tarkoitus ei tosiasiallisesti ole edes työllistyä, voi työnantajien halukkuus käyttää palvelua laskea.

2. Onko teillä lausuttavaa työnhakijoiden työnhakuprofiilissa olevien henkilötietojen (koulutus, työkokemus, muu osaaminen ja työtoiveet) julkaisemisvelvollisuudesta ehdotetussa muodossa julkisena tietopalveluna?

Palvelualustalle kirjautuneiden tahojen oikeutta hakea ja tarkastella julkaistuja työnha-kuprofiileja laajennettaisiin koskemaan työnantajia, yksityisiä työnvälitysyrityksiä ja työttömyyskassoja. Tässä tulee kiinnittää huomiota työnhakijan yksityisyydensuojaan, sillä vaikka yritysten käytettävissä olevat

tiedot eivät lähtökohtaisesti mahdollistaisi tietyn henkilön tunnistamista, saattaa henkilö kuitenkin olla tunnistettavissa yhdistelemällä saatavilla olevia tietoja. Tietosuojan kannalta on perusteltua, että työnhakuprofiileja pääsee tarkastelemaan vain sisään kirjautuneena. Mikäli palvelualustalla hyödynne-tään esityksen mukaisesti tekoälyä, tulisi kiinnittää erityistä huomiota EU:n teko-älysäädökseen.

Esityksen mukaan työnhakuprofiilissa ei kysyttäisi perustuslain 6 §:n 2 momentissa tarkoitettuja tietoja eli muun muassa kieltä koskevia tietoja. Toisaalta kielitaito on kuitenkin oleellinen osa työnhakijan osaamiskokonaisuutta.

3. Onko teillä lausuttavaa työnhakuprofiilien tietovarantoa koskevista muutoksista?

Tietovarannosta muodostuu merkittävä kokonaisuus valtakunnallisesti. Tiedon koko elinkaari, toisiokäyttö, käytettävät teknologiat, riskit ja eri osapuolten vastuut ja sitoutuminen niihin tulisi kuvata ja suunnitella huomioiden tietovarannon yksityiskohtaisuus, asiakkaiden oikeudet ja riskit.

4. Onko teillä muuta lausuttavaa palvelualustaa tai työnhakuprofiileja koskeviin muutoksiin?

-

1. Onko teillä lausuttavaa koulutusta vailla olevia nuoria koskevista muutoksista? Erityisesti Opetushallitusta ja Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskusta pyydetään muun ohella arvioimaan esitettyjen muutosten kohderyhmien suuruutta, koska työ- ja elinkeinoministeriöllä ei ole ollut käytettävissään tähän tarvittavia tilastotietoja.

On kannatettavaa, että hakuvelvoitteen täyttäviä koulutuspolkuja on laajennettu koulutusuudistuksia vastaavaksi ja jatkossa huomioidaan myös tutkinnon osien ja valmentavien koulutusten pariin hakeutuminen tässä kohdin. Kannatettavaa on myös se, että koulutukseen hakemisvelvollisuuden määräajasta voitaisiin joustavasti sopia työllistymissuunnitelmassa.

2. Onko teillä lausuttavaa työttömyysturvaseuraamuksia koskevista muutoksista?

Kuten lausunnon aiemmassa kohdassa todettua, muistutuksista luopuminen vähentää työvoimaviranomaisen hallinnollista työtaakkaa ja on näin kannatettava. Työnhakijoiden oikeusturvasta tulee pitää huolta vahvistamalla ennakkollista informointia heidän oikeuksistaan ja velvollisuuksistaan.

3. Onko teillä lausuttavaa muista työttömyysturvamuutoksista?

-

1. Onko teillä lausuttavaa työllisyysvaikutusarvioihin?

Esitysluonnoksen vaikutusarvioinnit ovat varsin epävarmoja, minkä vuoksi työllisyys-vaikutusten osalta arviota ei voida täsmällisesti kommentoida.

Esityksen mukaan työllisyysvaikutusten arvioinnin kannalta ehdotetuista muutoksista keskeisimmät olisivat työnhakukeskustelujen toimeenpano, työtarjousten käyttö ja työnhakijoiden työnhakuprofiilin julkaisu. Jotta työllisyysvaikutuksia käytännössä syn-tyisi, työnhakukeskusteluja tulisi kohdentaa vaikuttavasti, työnhakuprofiilien laadun tu-lisi olla korkealla tasolla ja työtarjousten tulisi olla osuvasti kohdennettuja. Erityisesti työnhakuprofiilien osalta keskeinen kysymys on se,

kuinka laadukkaita todellisuudessa olisivat työvoimaviranomaisen työnhakijoiden puolesta laatimat työnhakuprofiilit. Heikkolaatuisilla profiileilla ei todennäköisesti ole työllisyysvaikutuksia ja tällaiset profiilit voivat vaikuttaa työnantajien halukkuuteen käyttää kyseistä palvelualustaa.

2. Onko teillä lausuttavaa liittyen työvoimaviranomaisvaikutuksiin?

Esityksessä on useissa kohdin aliarvioitu esitettyjen muutosten vaikutuksia työvoima-viranomaisiin. Esimerkiksi työvoimaviranomaiselle säädettävä uusi tehtävä työnhaku-profiilien laatimisesta ja julkaisusta on aiemmassa kohdassa lausutun mukaisesti hyvin työllistävä. Esityksessä on arvioitu, että työvoimaviranomaiselta kuluisi 10 minuuttia jokaista laadittua ja julkaistua työnhakuprofiilia kohden, mitä voidaan pitää hyvin opti-mistisena arviona ja todennäköisesti tähän kuluisi enemmän aikaa.

Esityksessä on arvioitu, että täydentäviä työnhakukeskusteluja koskevat muutokset vähentäisivät työpanoksen kustannuksia noin 2,9 miljoonalla eurolla ja muistutusvelvoitteen kumoaminen toisi työvoimaviranomaiselle noin 400 000 euron vuosittaiset säästöt. Esityksen mukaisesti säästöt kuitenkin huomioitaisiin kuntien valtionosuuksissa 3,3 miljoonan euron suuruisena vähennyksenä vuodesta 2026 alkaen. Näin ollen vapautuvat resurssit eivät kohdentuisi työnhakija-asiakkaisiin, jotka tarvitsisivat enemmän tukea työllistymiseensä, vaan resursseja vähennettäisiin lakimuutoksen vai-kutusta vastaavalla määrällä. Espoon kaupunki pitää tätä kohtuuttomana eikä vähentämiselle ole uskottavia perusteita.

3. Onko teillä lausuttavaa muista vaikutusarvioista?

-

Muuta lausuttavaa?

Työvoimaviranomaisille tulee lainsäädännöllä luoda paremmat edellytykset uudenlaisten palveluiden toteuttamiseen. Kokeiluita kannattaa toteuttaa ja niitä varten tarvittavan kokeilulainsäädännön säätämistä tulee edistää yhdessä työ- ja elinkeinoministeriön ja kuutoskaupunkien kanssa aktiivisesti. Rekisteritietoja tulee voida hyödyntää asiakkaiden palveluohjauksessa ja tulospalkkioiden laskennassa jatkossa nykyistä enemmän.

Esitysluonnoksessa esitetään kuntien tiedonsaantioikeuksien laajentamista tulorekisterin tietoihin siten, että tietoja voitaisiin hyödyntää myös palvelutarpeen arvioinnissa. Tulorekisterin tietojen hyödyntäminen on kannatettava askel eteenpäin, minkä lisäksi arvioinnin tulisi esimerkiksi koulutustietojen osalta perustua tutkintorekisterin tietoihin työnhakijan oman ilmoituksen sijaan. Lainsäädäntöä tulee jatkossa kehittää siten, että työvoimaviranomaisilla olisi KEHA-keskusta vastaavat tiedonsaantioikeudet. Myös KEHA-keskukselle tulisi mahdollistaa tulorekisteritietojen hyödyntäminen palveluntarpeen arvioinnin ja segmentointityökalun kehittämisessä ja käytössä.

Kuntien tiedonsaantioikeuksia tulisi laajentaa koskemaan työvoimapalveluiden vaikuttavuuden seurantaa ja palveluiden järjestämistä. Kattava vaikuttavuustieto parantaisi työvoimapalveluiden kustannushyötyä sekä mahdollistaisi tulosperusteisten ostopalveluiden käytön työllisyyden edistämisessä.

Kuntien norminpurkua pitää jatkaa. Toimiva keino on työvoimapalveluiden lainsäädännön keventäminen, jotta kunnat voivat valita kustannustehokkaimmat keinot työllisyyden vahvistamiseen.

Järjestämislakia tulee uudistaa siten, että se mahdollistaa kannustavan rahoitusjärjestelmän tavoitteiden mukaiset vaikuttavat ja paikalliseen tarpeeseen soveltuvat palvelut. Työnhakijan palveluprosessi tulee uudistaa perustavanlaatuisesti. Palveluprosessin tulee perustua työnhakijan palvelutarpeen mukaisen palvelun toteuttamiseen sekä työnhakijan oman toimijuuden vahvistamiseen.

Yli 55-vuotiaiden muutosturvakoulutus (järjestämislain 8 luku) tulisi lakkauttaa osana normienpurkua. Kaksi vuotta käytössä ollut kallis ja hallinnollisesti erittäin raskas palvelu on kohderyhmälleen poikkeuksellisesti subjektiivinen oikeus. Palvelun ei myöskään ole osoitettu tuovan työllistymisvaikutuksia.

Sipilä Hilla-Maaria
Espoon kaupunki - Työllisyyspalvelut